

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

6. Qualiter possessio tam naturalis, quam civilis amittatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

§. VI.

Qualiter possessio tam naturalis, quam civilis amittatur

- 1 Morte possessoris, naturalis, & civilis possessio amittitur.
- 2 Sola voluntate, & animo non possidendi amittitur.
- 3 Rei immobilis possessionem amittit ex eo quod illius propinquitatem deferas.
- 4 Excepto nisi esset fructuarius, seu feudatarius.
- 5 Qualiter possessio civilis amittitur, si absens sit, & scis ab alio rem occupatam neque recuperes?
- 6 Amissa possessio civilis possessione possidens naturaliter eam acquirit.
- 7 Qualiter rei mobilis possessio deperdatur?
- 8 Qualiter eam per alium possessio habetur?

Errum est morte possessoris naturalem & civilem possessionem amitti, quia nec corpore, nec animo res à defuncto teneri potest. Neque obest quod iura, & dominia tam personalia, quam realia transant in heredem adita hereditate. *leg. cum heredes ff. de acquirenda possessio*, quia id iure cautum est ne bona defuncti fierent primo occupantis: quod inconueniens in possessione non procedit, cum hac ratione dominij & proprietatis queri possit, tum rei vindicatione, tum remedio possessionis *quorum tenorum*.

Deinde amittit possessionem tum civilem, tum naturalem rerum immobilium, & mobilium sola voluntate & animo non possidendi, tamen rei corporaliter inultas. Nam cum possessio animo, & voluntate quaratur, inuim non est quod eo animo, & voluntate deficiente ceteri habeatur. *leg. 3. §. in amittenda ff. de acquirenda possessio*, ibi in amittenda quoque possessione actio eius qui possidet instituta est, si in fundi possessione sit, & tu volueris cum non possidere proximus amittit possessionem. Idem habetur. *leg. si u qui animo. leg. perig. ff. eodem*. Quod verum est, esto rem alteri tradas cui possessio queri non possit, quia possessionis amissio non pendet ex eo quod alteri quatur, sed ex eo quod tu velis eam perdere. Sicuti decidit. *leg. §. si vir uxori. & §. per procuratorem. ff. de acquirenda possessio leg. mo. §. si furiosus eodem tit.* Secus est de dominio, hoc enim si velis alteri conferre, & nentum non obrineas quia illius est inuicax, non amittit, tamen rei ipsam mediante titulo tradas. Ut probat Textus. *in leg. nec uilem ff. ex quibus causis maior. & leg. cum quis. §. si debitorem. ff. de solutiomb leg. vii. uxori. v. r. sed si promissor. ff. de Donationib. inter vir. & uxori.* quia dominium non amittitur solo animo, & voluntate, bene tamen possessio. Amittitur autem possessio solo animo, & voluntate non tamen dominium, quia possessio solo animo, & voluntate amissa recuperari facile potest, secus dominium quod semel amissum comparari nequit, ut bene Bart. *in leg. si ego in fine. ff. de regot. gestis. & leg. qui hominem. §. si debitorem. ff. de solutiomb. & leg. quod d. mo. §. si furioso. & leg. 1. §. si vir ff. de acquirenda possessio*, & alij quos refert, & sequitur Anton. Gomez. *ad leg. 45. Tauri. n. 110.*

Specialiter verò rei immobilis possessionem naturalem amittit, tamen civilem retineas ex eo quod illius conspectum, & propinquitatem deferas. Ut decidit Textus *in leg. cum possid. re. §. qui ad nudas. ff. de acquir. poss. ff. his verbis*. Qui ad nudas profectus neminum relinquit, & dum ille à nudis reddit aliquis occupauit possessionem, uideri eum etiam possidere Labeo scribit. Idem habetur *leg. 1. §. in amittenda. & leg. si id quod §. fin. & leg. 3. §. salus ff. de acquirenda possessio*, & leg. licet. *Co. eodem tit.* & §. p. si id. re. vers. quin etiam instit. de interdict. & tradunt omnes. Verum si cum te absentas relinquis aliquem qui nomine tuo retineat possessionem, compertum est non amittere, vt colligitur ex praedictis legibus, & specialiter. *leg. 1. §. non alij autem. ff. de vi. & vi armata*. Neque opus est ad huius possessionis amissionem quod alius te abente rem occupet, ut uoluit Iason. *leg. 1. colum. 1. n. 4. ff. de acquirenda possessio*. Nam siue res occupetur, siue non, possessionem naturalem amittit, alias vt bene inquit Anton. Gomez. *n. 10. in fine*. occupans rem non posset possessionem naturalem obinere, sicuti non potest, eo quod tu abens civilem retineas.

Procedit doctrina cum vtamque possessionem civilem, & naturalem habes; nam si solum naturalem haberes, eo quod d. esset fructuarius, feudatarius, conductor, nequaquam per absentiam amitteres, dummodo animum illum habendi retineres. Ut colligitur ex *leg. arboribus. §. de illo. & s. nam qua. actio. e. ff. de usufructu*: ubi decidit ferri absentis, & fugientis proprietarium civilem possessionem retinere, fructuarium naturalem. *leg. 3. §. vii. frui. ff. de vi. & vi armata*. habetur fructuarium ex absentia redeuntem si non admittatur vi posse interdicto *unde vi*. Ergo signum est ex absentia possessionem non amississe, alias non competeret ei praedictum interdictum, quod solum possessoribus per vim à possessione deiectis competit. *in leg. 1. §. hoc interdicto. & §. dicitur. & §. interdictum autem. ff. de vi. & vi armata*,

& tradit Glossa Bart. Dynus, Alberic. & alij ibi. Neque praedictum textus intelligi potest de possessione civilis quam fructuarius retinet vtendi, & fruendi re corporali. Nam vt recte ex Bart. & Angelo tradit Anton. Gomez. *ad dictam leg. 45. Tauri. n. 107.* pro praedicta possessione civilis, & iure incorporali non competit fructuarius interdictum *unde vi*, hoc enim possessioni rei corporalis adiudicatum est, *leg. 1. §. generaliter. ff. de vi. & vi armata*. Sed tantum vile interdictum, *in leg. 3. §. unde vi eodem tit. & leg. quous. 2. ff. de seruicub.* Extendit conclusionem Anton. Gomez. ad eum qui inuult possessionem naturalem acquirit motu auctoritate Gloisa. *in leg. 1. verbo aut. pro. finem. ff. de acquirenda possessio*, & leg. una verbo aliam. *Co. vii. possidetur*. Quod si roges quare naturalis possessio seruanda à civili retineatur in absentia tui non tamen civilis conuicta, cum potius ex coniunctione firmior esse deberet. *argum. leg. 1. §. non alij autem. ff. de vi. & vi armata*. respondet optime Anton. Gomez. *d. n. 107. post med.* prouenit ex eo quod ad nullum effectum opus sit hac reuocatio possessionis naturalis civilis retenta, siquidem sola possessio civilis operatur eisdem effectibus ac si naturali coniuncta esset. At seculà necessitate, iustitiae causa ius positum fictionem non inducit. *leg. non autem. ff. de case. uis leg. in. §. fin. ff. de usurariob. & leg. 1. §. si uxor. ff. de acquirenda possessio*, & Bart. Paul. Aretin. Innocentio Roman. Alexand. & alij. Deberet autem fictionem necessario inducere admissa possessione naturali in absentia, quia cum possessio sit in absentia in te, absens solum iuris fictione in iustitiam censendus est. E contra verò cum possessio naturali seruata est à civili opus est hanc fictionem admittere, ne possessor amissa possessione omnes illius effectus, & utilitates amittat.

Possessio verò civilis rei immobilis amittitur eo pacto quo absens sciens ab alio suam rem occupatam esse aggreditur illam naturalem possessionem recuperare, & repulsi est, vel citius repulsum desinit à recuperatione, & occupationem permittit, ut probat expresse *lex c. am. possidere. §. qui ad nudas*, & *leg. si id quod. §. finali. & leg. est nol. a. & leg. quamuis supulsi. §. 1. leg. quamuis salu. ff. de acquirenda possessio*. Quomodo oportet ex potentia occupantis, vel ex alia circumstantia interuicax: quia scilicet flumine, vel mari, obstaculo impeditur permanenter possessor ab vtu libero rei possessae amittit illius possessionem civilem, vt quae praedictio libero vsui necessest, *leg. cum vnu. §. fin. ff. de bun. auctori. iudi. possidendi. leg. quod mo. §. fin. ff. de acquirenda possessio. leg. vniuersum eodem tit. leg. regia. 14. tit. 30. par. 3.* Ex diuinita autem, & longa absentia si animus possidendi non desit possessio civilis rei ipsa non amittitur, vt bene aduertit Anton. Gomez. *ad dictam leg. 45. Tauri. n. 101.* at quia hic animus non praesumitur, sed potius censetur abesse, ea de causa diu abens censetur possessionem civilem amississe, siue res occupata fuerit, siue non, vt probat Textus *in leg. si de e. §. si forte. ff. de acquirenda possessio. leg. Co. eodem & §. quod autem inst. 1. de u. u. ap. u. & tradunt Gloisa, & Doctores ibidem*: discernunt tamen in assignatione temporis necessarii ad hanc praesumptioem inducendam. Nam plures centent decennium requiri. Alij biennium sufficere. Verus pauc arbitrio iudicis relictum quod spectata qualitate rei, loci, & personae. Sicuti placuit Anton. Gomez. *ad leg. 45. Tauri. n. 101. Menoch. de arbit. cau. 2. §. 1. & §. 2.* Hoc autem, vt bene aduertit Anton. Gomez. intelligitur de re vacante, vel ab alio occupata Domino absente ignaro. Nam si conficius est occupatum esse amittit possessionem ab eo tempore quo veto finititer tradidit recuperare possessionem posse, & non recuperat. *argum. leg. quamuis 2. ff. de acquirenda possessio*, & tradit Bart. *leg. si de e. §. si forte. ff. eodem tit.* Et quod censetur desistere à recuperatione ob suspicionem quam habet se posse repellit. At hoc intelligendum est, inquit r. Alexand. *bi. col. 2. & con. 99. eodem penult. v. v. m. §. & Gregor. Lopez. leg. 17. verbo in qui possid. tit. 30. par. 3.* quando possessor ceteri suam rem occupatam esse à potentiori. Secus vero si ab infirmiori, & à quo facile extrahere possit, quia eo casu censent decennium requiri, vel vt dicitur placet arbitrio Iudicis tempus taxandum. In nostro vero regno Castellae *leg. 1. tit. 11. lib. 2. §. 1. & leg. 1. tit. 13. lib. 3. red. nam.* si per annum, & diem sciente, & non contradicente possessoris res occupata fuerit, possessor possessionem amittit. Quae decisio (inquit Anton. Gomez. *loco cit. au*) forè habuit originem. *ex Textu in capite. 2. de inuictura inter dictum. & vassall.*

Eo autem quo possessor suam civilem possessionem amittit possidens naturaliter etiam inuult eam acquiri, quia civilis cum naturali consolidatur, vt potest cui accessoria censetur. Ut tradit Gloisa, & Doctores communiter. *in leg. sed & si noli. ff. de acquir. possessio*. Quod verum est tamen possidens naturaliter ignarus huius acquisitionis fuerit, quia ex eo quod naturaliter possidet censetur velle quantum in se est civiliter possidere. Excipit nisi possessio naturalis eius conditionis fuerit, & conductio excludat qualis est possessio fructuaria, emphyteutae, conductio, & similibus, vt aduertit Bart. *in dicta leg. sed est nisi in fine. Iason. in dicta leg. etiam possidere. §. qui ad nudas. ff. de acquir. possessio*. Anton. Gomez. *ad leg. 34. Tauri. n. 104.*

7 Rei vero mobilis facilius possessio naturalis, & ciuiliis deperditur, eique de causa si nostram potestatem aufugiat, siue quia nescimus vbi sit, siue quia sublata est, siue quia alio modo est deperdit. Illius possessionem amittimus. Vt habetur. leg. 3. §. Nerva filius l. g. vno qua nobis. ff. de acquirenda possess. & ibi Glossa, & Doctor. Nam eo ipso censetur possessor illius possidende animo non habere, cum non possit tacite ad vii, quod secus est in rebus immobilibus, quae cum difficile occultentur praesumunt non potest praedictus animus. Ab hac tamen regula excipiendus, est seruus qui licet Dominum fugiat non ob inde Dominus illius possessionem in ciuilem amittit nisi forte fuerit ab alio occupatus, vt constat ex d. leg. 3. Et leg. 1. §. per seruum qui in fuga ff. de acquirenda possess. & alijs congeitis ab Anton. Gomez. dicta leg. 45. Tauri. 108. & notatur leg. regia. 7. tit. 3. par. 3. & ibi Gregor. Lopez. Existimat autem Anton. Gomez. d. tit. leg. 45. Tauri num 108. Si res inclusas in domo, vel arca habeas illarum possessionem naturalem te amittere ciuili reatui non solum si abens sis, sed etiam si sis praesens domui, vel arcae praedictas res mobilis continenti. ex leg. 3. §. Nerva filius. ff. de acquire. da possess. ibi res mobili es exceptio homine quatenus sub custodia nostra sunt habentis possideri. id est quatenus si velimus eius naturalem possessionem nasci possimus. Sed verus est id solum intelligendum esse, cum abens est, nam si ita praesens sis domui, vel arcae, vt illius possessionem non solum ciuilem, sed naturalem retineas, & rerum contentarum censendus es possessionem habere. Tum quia tum accessoria. Tum quia eis liberet vt potes, in quo poss. hio naturalis, & ciuiliis videntur consistere. Tum quia ad acquirendam rerum mobilium possessionem sufficit si tradantur in conspectu, & praesentia rei illas continens, vt resoluimus §. 2. at in mas requiritur ad conferendam possessionem quam ad illam acquirendam, vt probat leg. 1. §. quod autem. ff. d. si verberatus l. g. 3. §. bonorum poss. ff. de argum. Textus leg. si u qui in animo ff. de acquirenda possess. Habes ergo possessionem non ciuilem, tum naturalem rerum mobilium sub loco cui praesens assitis contentarum; quod adeo verum existimat Molera d. 2. d. sp. 15. vt etio non sibi subito occurrant, quia diligentiori inquisitione indigent non ob inde illarum possessionem amittas.

8 Superest dicendum de possessione habita per procuratorem, tutorem, curatorem, filium, seruum, colonum, inquilinum, fructuarium, feudarium, emphyteutam, &c. qualiter amittatur. Diximus horum possessionem naturalem non amitti ex sola absentia, sed oportere quod praedicti habeant animum non possidendi, vel a sua possessione expellantur. Quapropter illis tantum viis quibus possessores ciuiles suas possessiones amittunt hi fructuarij, coloni, tutores amittunt naturales quas habent: vt aduertit Anton. Gomez. ad d. leg. 45. Tauri. n. 107. conl. 3. Sed non ex eo quod praedicti suam possessionem amittunt, censetur Dominus possessionem ciuilem illis rei amisisse, neque etiam ex eo quod Dominus a sua possessione deiciatur, censetur praedicti coloni, & fructuarij deiecti. Videamus ergo quibus in euentibus Dominus a sua possessione cadat, eo quod nomine ipsius detentores suam detentationem, seu possessionem amittant. Et quidem ex eo quod detentatores alteri rem locent, seu commutato tradant, Dominus nec ciuilem nec naturalem possessionem videtur amittere, cum ipsi detentatores amissile naturalem non censentur, vt pote qui medijs secundis conductoribus rem detinent. leg. regia. 13. tit. 30. par. 3. & ibi Gregor. Lopez. & colligitur ex leg. qui vniuersas. §. si ff. de acqui. possess. Si autem detentatores alteri rem donatione, vel venditione tradiderint animo deleterendi possessionem & transferendi in alterum possessionem naturalem quam medijs detentatoribus retinebat amittat possessionem ciuilem quam per se habet consecutur interim ac translationis ignarus est, vel dum non praesumitur a recuperatione desistere timens repulsum, iuxta l. g. clam possidere. §. qui ad non dicitur. ff. de acquirenda possess. & notatur expressis Molina. tra. 2. d. sp. 1. c. post in it Et idem est dicendum cum ij detentatores a detentatione deiciantur, amittere quidem Dominum possessionem naturalem, conferuare tamen ciuilem dum recuperationem timore repulse non omittunt. Morte autem detentatorum placet Ioanni Glossa. leg. si id quod §. 1. ff. de acquirenda possess. & ibi Bart. Rayn. Dyoo Alberic. Angel. Paul. Immola, possessionem naturalem amittuntur, si quidem nec per se (vt suppono) neque medijs detentatoribus rei corporaliter insitit, consecuturum autem possessionem ciuilem, dum res alijs non occupatur ipso sciencie, nec contradicente. Ducuntur argum. Textus. in leg. 1. §. Secula. ff. si quis testam. liber esse iuss. fuer. Sed rebus videtur sentire Anton. Gomez. ad d. leg. 45. Tauri. n. 109. affectus etiam possessionem naturalem retinere, dum in eius recuperatione negligens non fuerit. Dacitur duplici Textu, qui hanc partem videtur manifeste probare. Primo ex leg. si de eo. §. si forte in prin. ff. de acquirenda. possess. his verbis. Si forte colonus, per quem Dominus possidet, decesserit propter tristitiam receptum est, vt per eorum possessionem retineatur, & continuatur. Quo mortuo dicendum est non statim eam interpellari, sed nec demum cum Dominus possessionem adipisci neglexerit. Ecco qualiter in fauorem Domini dispositione legis non inter-

pellatur possessio morte coloni, sed retinetur, & continuatur. Secundo est Textus in leg. si id quod §. 1. eodem tit. cuius verba sunt. Et per colonos, inquilinos, aut letuos nostros possidemus, sed si moriantur, aut furere incipiant, aut alij locent, intelligimus nos per illos retinere possessionem. At ob furorem, aut locationem non perdit Dominus possessionem naturalem, ergo nec ob mortem coloni, cum praedictus textus aequè tempore mortis, ac furoris, & locationis retineri possessionem decidit. Neque obstat quod mortuo colono Dominus nec per se nec per colonum corporaliter rei insitit, quia id intelligendum est spectata rei natura. At fictione iuris reputatur rei corporaliter insitit, sicuti reputatur cum colonus animo non deleterendi possessionem ab ea corporaliter discedit.

Illud est certum nunquam Dominum suam possessionem siue naturalem, siue ciuilem amittuntur quantumvis intenteret ab ea deici, dum eius colonus possessionem conferuat. Nam colono conferuante possessionem Dominus medio illo naturaliter possidet, cui possessioni ciuili annectitur maxime cum hae consistat in voluntate, & animo rei assitendi, & probat aperte. Textus in leg. 1. §. Non. alij autem ver. ff. de vi armata. ibi Si quis vi me deiecerit, meos autem non deiecerit non posse me interdico hoc experiri; quia per eos retinac possessionem, qui vi deiecit non sunt. Secus vero est, si ipse Dominus voluntarie suam possessionem in alterum transulisset; quia eo casu est colonus possidere non desinat, ipse tamen Dominus nullo modo possidet, quia fe possessione priuauit, ita vt colonus iam sui esse non videatur, sed eius in quem possessionem transulit iuxta. dictam leg. 1. §. Non alij tunc Glo. verbo retinere. Et pluribus comprobatur Anton. Gomez. d. num. 109. ad leg. 45. Tauri.

§. VII.

De effectibus possessionis bonae fidei, nimirum praescriptione, & fructuum acquisitione.

- 1 Parit possessio bona fidei praescriptionem.
- 2 Possessor bona fidei potest re possessa vt. At si bonam fidem amittat restituere tenetur.
- 3 Quod est verum, etiamsi pretio comparass.
- 4 Si bona fide durante, rem consumpsisset nihil reddere tenetur, nisi factus fuerit locupletior.
- 5 In casu dubio non debet censeri locupletior emansisse.
- 6 Duplex est genus fructuum.
- 7 Fructus merè industriales bonae, imò male fidei possessor comparat.
- 8 Fructus merè naturales, si agnoscat rem a qua prouenerunt alienam esse, tenetur simul cum re Domino reddere.
- 9 Si non decurrit tempus praescriptionis tenetur fructus naturales, & mixtos Domino reddere si exierit.
- 10 Fructus iam consumptos ante tempus praescriptionis si naturales sint tenetur Domino restituere, si locupletior fuerit factus.
- 11 Quoad fructus mixtos id affirmat communior sententia.
- 12 Contraria non videtur probabilitate carere.
- 13 Satis si oppositis fundamentis.
- 14 Praedicta certiora sunt spectato iure regio Castellae.

Si possessio sit rei tibi competentis praecipuus effectus est, liber illius usus, & turbantem si opus fuerit vi expellere. Si autem fuerit rei alienae acquisitio domini illius, & fructum praescriptione interueniente, proprius effectus est. Hac autem praescriptio quae ex continuata possessione tempore a legibus definitio prouenit bonam fidem, vt superius diximus in possidente requirit. Insuper vt possideat non tantum naturaliter, hoc est, vt rei de qua libere disponere possit tanquam propriae insitit. Quapropter nullus rem alienam etiam bona fide ingrediens vfucapere potest, quin illis Dominus ciuilem possessionem amiserit, alias essent duo Domini in solidum eiusdem rei, vt optime infert Ant. Gom. ad leg. 45. Tauri numer 105. quod est impossibile.

Sed quo pacto possessor bonae fidei ante tempus praescriptionis finitum comparat rei & fructuum vfum? Non est constantis Doctorum sententia. Nam aliqui existimant & rem & fructus restituendos Domino esse; alij ab hac obligatione possessorum exculant alij distinctione vtuntur quoad rem, & fructus extantes vel consumptos. Vt igitur distincte procedamus agamus prius de re, postmodum de fructibus, & de possessore bonae fidei, deinde de male fidei possessore.

Et quidem bonae fidei possessorum, tamen praescriptionis tempus completum non sit, posse re possessa vt contentum omnes; quia nullo iure oppositum cauetur, nec caneri poterat, cum sic possidens eredit rem suam esse, illiusque vfum liberum habere. At antequam res absumpta sit bonam fidem amittit, eo quod non sub dubio, hoc enim bonam fidem non impedit, sed pro certo rem esse alienam agnouit, nullatenus eam recipere poterit; sed Domino reddi debet, tamen soluto pretio eam possiderit. Quae fuit sententia D. Thomae, 2. 2. q. 6. 2. art. 6. & ibi.